

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, nr.198
Tel.: 022 24-36-41

Nr. 06/2-1562 din „11” ok. 2016

La nr.06/519 din 29 martie 2016

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Prin prezenta, Vă remitem atașat Raportul de expertiză anticorupție asupra nivelului coruptibilității proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.133-XVI din 13.06.2008 cu privire la ajutorul de stat.

- Anexă: 5 (cinci) file.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE
asupra nivelului coruptibilității proiectului
de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.133-XVI din
13.06.2008 cu privire la ajutorul de stat

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Potrivit autorului, finalitatea scontată prin prezentul proiect este susținerea familiilor defavorizate, eficientizării mecanismului de implementare a Programului de ajutor social, indexării anuale a venitului lunar minim garantat reieșind din creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum pentru anul precedent, precum și responsabilizării beneficiarilor.

d. Suficiența argumentării. Autorul a reliefat în conținutul notei informative argumente elocvente, care evidențiază condițiile ce au impus elaborarea proiectului, principalele prevederi de conținut și impactul scontat. Astfel, sunt întrunite exigențele de tehnică legislativă stabilite de prevederile art.20 lit.a)-c) al Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27 decembrie 2001.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului promovează interesele beneficiarilor de ajutor social. Operarea

amendamentelor propuse va condiționa un impact social pozitiv, fapt care nu poate fi apreciat ca fiind în detrimentul interesului public general. Totodată, considerăm necesară revizuirea proiectului prin prisma recomandărilor relevate în conținutul Capitolului II al prezentului raport de expertiză anticorupție, întru excluderea eventualelor riscuri de corupție aferente proceselor reglementate.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Proiectul supus expertizei nu reglementează expres domenii anticorupție, motiv din care compatibilitatea acestuia cu standardele internaționale anticorupție nu este evaluată. Totodată, date fiind obiecțiile expuse în acest raport cu privire la neîntrunirea rigorilor de expertiză anticorupție, considerăm proiectul insuficient compatibil cu standardele naționale anticorupție.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Cu referire la transparența în procesul decizional constatăm că proiectul prenotat se regăsește pe pagina oficială a autorității, cerință impusă de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008, potrivit căreia autoritățile publice sunt obligate de a întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, plasând proiectul de act normativ pe pagina web oficială a instituției.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Art.I al proiectului, pct.4: „[...] Articolul 7 se completează cu un alineat nou, cu următorul cuprins: (4) Venitul lunar minim garantat indexat, poate fi majorat de către Guvern în cazul majorării tarifelor la resursele energetice.”

Stabilirea unei norme speciale, care atribuie Guvernului prerogativa majorării venitului lunar

minim garantat în cazul majorării tarifelor la resursele energetice, în lipsa unor criterii relevante de decizie, atribuie normei incertitudine și creează condiții de interpretare subiectivă a acesteia. Circumstanța în speță este accentuată de utilizarea cuvântului „poate” în conținutul normei, or acesta atribuie caracter discreționar deciziilor aprobate, fapt ce condiționează riscul exercitării unor atribuții excesive.

Recomandarea: *În condițiile sus-menționate, se impune necesitatea concretizării cuantumului majorării de referință a tarifelor la resursele energetice ce constituie temei pentru majorarea venitului lunar minim garantat de către Guvern. În aceeași ordine de idei, urmează a fi concretizată cota majorare ce poate fi aplicată în aceste condiții de către Guvern vis-a-vis de cuantumul venitului lunar minim garantat. Totodată, se recomandă autorului excluderea din context a cuvântului „poate”.*

Art.I al proiectului, pct.5: „Articolul 9, se expune în următoarea redacție: “[..] (9) Direcția/secția asistență socială și protecție a familiei creează Comisii constituite din reprezentanți ai direcției, reprezentanți delegați ai autorităților administrației publice locale și reprezentanții societății civile care, selectiv, verifică la reședința curentă a solicitantului/beneficiarului autenticitatea informației prezentate în cererea pentru acordarea ajutorului social și întocmește ancheta socială, în condițiile stabilite de Guvern.”.

Norma precitată nu reglementează numărul total de membri ai Comisiilor ce urmează a fi create de către Direcția/secția asistență socială și protecție a familiei, cât și paritatea de reprezentare a membrilor enumerați în conținutul normei (reprezentanți ai direcției, reprezentanți delegați ai autorităților administrației publice locale și reprezentanții societății civile). În condițiile date, există riscul exercitării unor atribuții excesive la etapa desemnării și formării Comisiilor în cauză și riscuri de corupție aferente proceselor reglementate.

Totodată, norma atribuie Comisiei formate competența de a efectua controlul selectiv a autenticității informației prezentate în cererea pentru acordarea ajutorului social, în lipsa reglementării criteriilor/temeiului inițierii controlului în speță. Circumstanța dată, va determina caracterul discreționar al activității Comisiei sub aspectul inițierii controlului, cât și condiții legislative propice de excitare a unor atribuții excesive.

Recomandarea: *Se recomandă autorului revizuirea normei precitate și reglementarea numărul total de membri ai Comisiilor ce urmează a fi create de către Direcția/secția asistență socială și protecție a familiei, cât și paritatea de reprezentare a membrilor enumerați în conținutul normei. Totodată, accentuăm necesitatea reglementării criteriilor/temeiului de inițiere a controlului selectiv în conținutul normelor primare.*

Art.I al proiectului, pct.5: „Articolul 9, se expune în următoarea redacție: “[..] (11) Pentru neîndeplinirea de către beneficiar a obligațiilor asumate în Acordul de cooperare, șeful Direcției/secției asistență socială și protecție a familiei avertizează, în scris, beneficiarul despre încetarea dreptului la ajutor social în cazul încălcării repetate a obligațiilor, constatate de Comisie.”.

Norma propusă nu reglementează termenul de preavizare a beneficiarului, fapt care atribuie factorului de decizie prerogativa de delimitare unilaterală a termenului în speță și tergiversarea procesului. În condițiile date, există riscul înștiințării tardive a beneficiarului, fapt care nu va permite acestuia adoptarea unor măsuri adecvate ce ar preveni încălcarea repetată a obligațiilor și sancționarea acestuia.

Recomandarea: *Se recomandă autorului reglementarea termenului de preavizare a beneficiarului.*

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Art.1 al proiectului, pct.5: „Articolul 9, se expune în următoarea redacție: “[..] (6)Beneficiarul utilizează ajutorul social în beneficiul familiei, ținîndu-se cont de necesitățile privind alimentația, vestimentația, locuința, igiena, îngrijirea medicală, inclusiv educația și școlarizarea obligatorie a copiilor.”.

(7)Beneficiarul de ajutor social semnează un Acord de cooperare cu Direcția/Secția asistență socială și protecție a familiei, în condițiile stabilite de Guvern, prin care își asumă responsabilitatea utilizării ajutorului social conform destinației și necesităților expuse la alin.(6) al prezentului articol.”.

Reglementarea propusă de către autor la art.9 alin.(6) al proiectului nu asigură o responsabilizare adecvată a modului de utilizare a ajutorului social de către beneficiar. Astfel, menționăm faptul că utilizarea cuvintelor „ținîndu-se cont” atribuie caracter permisiv normei și nu asigură disciplinarea beneficiarului și utilizarea ajutorului primordial pentru necesitățile statuate la alin.(6), fapt care determină neproportionalitatea sancțiunii vizate de prevederile alin.(7) pentru utilizarea ajutorului neconformă prevederilor alin.(6).

Recomandarea: Se recomandă autorului revizuirea și substituirea cuvintelor „ținîndu-se cont” cu alte cuvinte ce atribuie claritate normei, procesului de gestionare de către beneficiar al ajutorului și categoriilor de cheltuieli admisibile. O soluție în acest sens poate constitui utilizarea cuvintelor “primordial”/“prim-plan”.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Cristina Chistol
inspector superior al Direcției legislație și expertiză anticorupție
07 Aprilie 2016

Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului**

de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.133-XVI din 13.06.2008 cu privire la ajutorul de stat

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	Art.I al proiectului, pct.4: „[...] Articolul 7 se completează cu un alineat nou, cu următorul cuprins: (4) Venitul lunar minim garantat indexat, poate fi majorat de către Guvern în cazul majorării tarifelor la resursele energetice.”	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Stabilirea unei norme speciale, care atribuie Guvernului prerogativa majorării venitului lunar minim garantat în cazul majorării tarifelor la resursele energetice, în lipsa unor criterii relevante de decizie, atribuie normei incertitudine și creează precondiții de interpretare subiectivă a acesteia. Circumstanța în speță este accentuată de utilizarea cuvântului „poate” în conținutul normei, or acesta atribuie caracter discreționar deciziilor aprobate, fapt ce condiționează riscul exercitării unor atribuții excesive.	În condițiile sus-menționate, se impune necesitatea concretizării cuantumului majorării de referință a tarifelor la resursele energetice ce constituie temei pentru majorarea venitului lunar minim garantat de către Guvern. În aceeași ordine de idei, urmează a fi concretizată cota majorare ce poate fi aplicată în aceste condiții de către Guvern vis-a-vis de cuantumul venitului lunar minim garantat. Totodată, se recomandă autorului excluderea din context a cuvântului „poate”.

2	<p>Art.I al proiectului, pct.5: „Articolul 9, se expune în următoarea redacție: “[..] (9)Direcția/secția asistență socială și protecție a familiei creează Comisii constituite din reprezentanți ai direcției, reprezentanți delegați ai autorităților administrației publice locale și reprezentanții societății civile care, selectiv, verifică la reședința curentă a solicitantului/beneficiarului autenticitatea informației prezentate în cererea pentru acordarea ajutorului social și întocmește ancheta socială, în condițiile stabilite de Guvern.”.</p>	<p>Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare</p>	<p>Norma precitată nu reglementează numărul total de membri ai Comisiilor ce urmează a fi create de către Direcția/secția asistență socială și protecție a familiei, cît și paritatea de reprezentare a membrilor enumerați în conținutul normei (reprezentanți ai direcției, reprezentanți delegați ai autorităților administrației publice locale și reprezentanții societății civile). În condițiile date, există riscul exercitării unor atribuții excesive la etapa desemnării și formării Comisiilor în cauză și riscuri de corupție aferente proceselor reglementate.</p> <p>Totodată, norma atribuie Comisiei formate competența de a efectua controlul selectiv a autenticității informației prezentate în cererea pentru acordarea ajutorului social, în lipsa reglementării criteriilor/temeiul inițierii controlului în speță. Circumstanța dată, va determina caracterul discreționar al activității Comisiei sub aspectul inițierii controlului, cît și condiții legislative propice de executare a unor atribuții excesive.</p>	<p>Se recomandă autorului revizuirea normei precitate și reglementarea numărului total de membri ai Comisiilor ce urmează a fi create de către Direcția/secția asistență socială și protecție a familiei, cît și paritatea de reprezentare a membrilor enumerați în conținutul normei. Totodată, accentuăm necesitatea reglementării criteriilor/temeiul de inițiere a controlului selectiv în conținutul normelor primare.</p>
3	<p>Art.I al proiectului, pct.5: „Articolul 9, se expune în următoarea redacție: “[..] (11)Pentru neîndeplinirea de către beneficiar a obligațiilor asumate în Acordul de cooperare, șeful Direcției/secției asistență socială și protecție a familiei avertizează, în scris, beneficiarul despre încetarea dreptului la ajutor social în</p>	<p>Termene neclare pentru luarea deciziilor</p>	<p>Norma propusă nu reglementează termenul de preavizare a beneficiarului, fapt care atribuie factorului de decizie prerogativa de delimitare unilaterală a termenului în speță și tergiversarea procesului. În condițiile date, există riscul înștiințării tardive a beneficiarului, fapt care nu va permite acestuia adoptarea unor măsuri adecvate ce ar preveni încălcarea repetată a obligațiilor și sancționarea acestuia.</p>	<p>Se recomandă autorului reglementarea termenului de preavizare a beneficiarului.</p>

	cazul încălcării repetate a obligațiilor, constatate de Comisie.”.			
4	<p>Art.I al proiectului, pct.5: „Articolul 9, se expune în următoarea redacție: “[..] (6)Beneficiarul utilizează ajutorul social în beneficiul familiei, ținându-se cont de necesitățile privind alimentația, vestimentația, locuința, igiena, îngrijirea medicală, inclusiv educația și școlarizarea obligatorie a copiilor.”. (7)Beneficiarul de ajutor social semnează un Acord de cooperare cu Direcția/Secția asistență socială și protecție a familiei, în condițiile stabilite de Guvern, prin care își asumă responsabilitatea utilizării ajutorului social conform destinației și necesităților expuse la alin.(6) al prezentului articol.”.</p>	Lipsa responsabilității clare a persoanelor și autorităților	Reglementarea propusă de către autor la art.9 alin.(6) al proiectului nu asigură o responsabilizare adecvată a modului de utilizare a ajutorului social de către beneficiar. Astfel, menționăm faptul că utilizarea cuvintelor „ținându-se cont” atribuie caracter permisiv normei și nu asigură disciplinarea beneficiarului și utilizarea ajutorului primordial pentru necesitățile statuate la alin.(6), fapt care determină neproporționalitatea sancțiunii vizate de prevederile alin.(7) pentru utilizarea ajutorului neconformă prevederilor alin.(6).	Se recomandă autorului revizuirea și substituirea cuvintelor „ținându-se cont” cu alte cuvinte ce atribuie claritate normei, procesului de gestionare de către beneficiar al ajutorului și categoriilor de cheltuieli admisibile. O soluție în acest sens poate constitui utilizarea cuvintelor “primordial”/“prim-plan”.